חודש בחודשו

בְטאון "גבורת מרדכי" בית כנסת ומרכז קהילתי תורני

בס"ד ד' בסיון - תשע"ח // גיליון **282** // רח' הרצוג 32 גבעתיים // gvuratmordechai@013net.net // www.gvurat-m.org

עורך: אילן אחיטוב **חברי מערכת:** רחל גיא, אראלה נאור, איילת סקסטין ///// **צילום:** חברי הקהילה ///// **עיצוב:** אורלי אליאס

אנרכיה ברוכה

- ד"ר אביעזר ויס -

"יהי בימי שפוט השופטים" פותחת מגילת רות, והמדרשים, מטעמים שלהם, מיד מטילים דופי בדור:

"אוי לדור ששפטו את שופטיהם" (רות רבה ועוד). ובכלל, תקופת השופטים זוכה לביקורת קשה, וזאת בעיקר בשל הפסוק "בימים ההם אין מלך בישראל, איש הישר בעיניו יעשה", המופיע פעמיים לקראת סוף ספר "שופטים", פעם בסוף פרשת פסל מיכיהו ופעם בסוף פרשת פילגש בגבעה. פסוק זה מתפרש בדרך כלל כסיכום שלילי של כל התקופה.

אלא שקריאה פשוטה במגילת רות, שסיפורה מתרחש בתקופה זו, מציגה לפנינו עולם שונה לחלוטין, עולם של חסד, של יושר ושל יושרה: חסדיה של רות, חסדיו של בועז, ההתעניינות של העיר כולה בנעמי האומללה השבה משדה מואב, תמונות הקציר ולקט השיבולים על ידי העניים, כל אלו מציירים תקופה ברוכה. הזקנים יושבים בשער ומנהלים את ענייני הציבור בפומבי ובשקיפות. הגואל יכול לומר בכנות את עמדתו ואין נוזף בו. בועז מברך את עובדיו: "ה' עמכם", והם עונים לו: "יברכך ה'". אין מי שמצווה ומפקח, אין מלך - והאנשים עושים את הישר.

לפיכך נראה שניתן להציג גם פרשנות אחרת לשני הפסוקים שהצגנו בתחילה: "בימי שפוט השופטים" - בימים ששופטים באמת שפטו ענייניות, ולא התנשאו. "אין מלך בישראל" ואין מי שנותן הוראות מגבוה ולפיכך "איש הישר בעיניו יעשה" - כל אחד נוטל על עצמו את האחריות לעשיית הישר ואינו מחכה להוראות ולחוקים.

רות מלקטת שיבולים לאחר הקציר

freebibleimages

הביטוי "איש הישר בעיניו" אינו ביטוי שלילי מלכתחילה. משמעותו איננה: "כל אחד עושה מה שבא לו". הוא מופיע רק עוד פעם אחת במקרא, כשמשה מסביר לבני ישראל, שכאשר יגיעו לארץ המובטחת שוב לא יוכלו להקריב קרבן בכל מקום שיחפצו, אלא רק בבית המקדש. "לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים פה היום איש כל הישר בעיניו" (דברים י"ב, י"ח). אין מדובר כאן על מעשה רע שבני ישראל עושים. הם מקריבים לה' באשר ירצו, כדי להביע את דבקותם בו ואת תודתם, אלא שמסיבות שונות תחול על כך מגבלה בארץ ישראל.

כך גם בתקופת השופטים: כיוון שאין מלך - בני העם משתדלים לעשות את הישר לפי ראות עיניהם, וחזקה על מי חפץ לעשות את הישר שלא יעשה רע. אולי הוא יטעה פה ושם בדקדוק המעשה, אבל הוא יעשה מה שטוב בעיני אלוקים ואדם.

מקומו של הפסוק בחתימת הסיפור הנורא על פילגש בגבעה ותוצאותיו מצדיק דווקא את הפירוש הזה לפסוק. כאשר נודע לשבטי ישראל מעשה האונס והרצח בגבעה, הם מזדעזעים: "לא נהייתה כזאת ולא נראתה כזאת למיום עלות בני ישראל מארץ מצרים" (שופטים י"ט, ל). ללא כל פקודה מגבוה, לא של שופט, לא של נביא ולא של מלך, הם מגייסים ארבע מאות אלף לוחמים (!) "כאיש אחד חברים" מול צבא גדול כמעט פי שניים של שבט בנימין, המיומן במלחמה, כדי לבער את הרע. הצבא הזה מאבד בימי הקרב הראשונים ארבעים אלף איש ועדיין, כאשר בני ישראל שואלים את ה' האם להמשיך במלחמה, הם נוקטים לשון זו: "האוסיף לגשת למלחמה עם בני בנימין אחי?". על אף העדרו של שלטון מרכזי והחלוקה הברורה לשבטים ועל אף המלחמה הקשה והקרבנות הרבים, רגשות האחווה אינם נעלמים. לאחר הניצחון אין תרועות של שמחת ניצחון ושל שמחה לאיד. יש בכי גדול, על מה?

המשך בעמ' 2 »

אנרכיה ברוכה/
המשך מעמ' 1 »

לא על הקרבנות הרבים שהצד המנצח הקריב אלא: "וישבו שם עד הערב לפני האלוהים ויבכו בכי גדול. ויאמרו: למה ה' אלוהי ישראל הייתה זאת בישראל להיפקד היום מישראל שבט אחד?!". זאת המשמעות המלאה והכואבת של "איש הישר בעיניו יעשה". כאשר רוצים לעשות את הישר, אין צורך במלך. כל אדם יודע באמת מהי הדרך הישרה.

כשבלעם רואה את עם ישראל "שוכן לשבטיו", כלומר שישנה חלוקה ברורה בין שבט לשבט, נחה עליו רוח ה' והוא מברך את העם ופותח "מה טובו אוהליך יעקב, משכנותיך ישראל". המתכונת השבטית המקורית נראית כמתכונת האוטופית. כל שבט שומר על צביונו התרבותי, על הדיאלקט הלשוני שלו ועל מנהגיו וערכיו, כפי שנרמז בברכות יעקב ובפרשת "וזאת הברכה". בשעת מצוקה מתאחדים שבטים אחדים להגנה ולמלחמה ובשעת פריעת מוסר מתאחד כל עם ישראל כדי להסיר את הנגע. זהו מצב של אנרכיה במובנה הטהור של המילה, כלומר, חברה שאין לה שלטון מרכזי ואין לה צורך בו. הבחירה במלך היא כבר ירידת מדרגה מהאוטופיה הזאת. "רעתכם רבה, אשר עשיתם בעיני ה' לשאול לכם מלך", אומר שמואל לעם. ואכן, שלטון מרכזי אינו ערובה כלל להתנהלות מוסרית, אדרבא, במשך כל תקופת המלכים שליטים חטאו והחטיאו, רצחו זה את זה ויצאו למלחמות אחים, לא שעו לדברי נביאים והביאו בסופו של דבר חורבן על ממלכותיהם.

במדינת ישראל שלנו, החוגגת שבעים שנה לקיומה, קיימת דווקא מגמה הולכת וגוברת לחזק את השלטון המרכזי. קיים עודף חקיקה (שרת המשפטים מכנה זאת "חקֶקֶת") ויש צמא ל"משילות". ישראל מובילה בין המדינות המפותחות בהצעות חוק, כאילו רק שלטון מרכזי חזק האוכף חוקים יכול להביא את האזרחים לעשות את הישר. נוסף על כך, ואפשר שבשל כך, הולך ומעיק קרע בעם עד שיש כבר הוגים המבחינים בין "יהודים" ל"ישראלים". עם פרוש חג השבועות, אפשר שראוי לנו שנתחבר באמצעות מגילת רות לאותה תקופה של אנרכיה ברוכה, שבה, ללא מלך וללא צווים, חיפשו בני ישראל את הישר כדי לעשותו, וגם בעיצומו של עימות אלים לא פסקה האחווה. יהי רצון שייתן לנו הקב"ה ערב חג מתן תורה, ש"כל נתיבותיה שלום" את העוז לעשות שלום עם עצמנו. ■

יום אחד הוסיף משה מדעתו

- הרב אברהם וסרמן רב הקהילה -

לדעת חכמים, התורה ניתנה ב-ו' סיון, כפי שאנו אומרים בתפילה "זמן מתן תורתנו". אך לפי דעתו של רבי יוסי, הקב"ה אמר למשה שהזמן הוא שישי בסיון ואילו משה הוסיף יום אחד מדעתו, ולמעשה התורה ניתנה ב-ז' סיון. על דעה זו יש כמה שאלות קשות: איך משה מעז לשנות תאריך של מאורע כה חשוב ובסיסי לעם ישראל ולעולם כולו? מדוע משה לא שאל את הקב"ה? למה הקב"ה הסכים בדיעבד ודחה את מתן תורה ביום? למה אנו אומרים כיום בתאריך ו' סיון יום מתן תורתנו, שניתנה רק ב-ז' סיון?

לוח ספירת העומר מהמאה ה-18
המוזאון הבריטאי, לונדון

הגמרא מסבירה שהוספת עוד יום אחד בהכנה לקבלת התורה נבעה מחשש שבני-ישראל יהיו עדיין טמאים ולא מוכנים לקבלת התורה. זה אחד משלושה מקומות שמשה עשה דבר מדעתו והקב"ה הסכים, כיון שהסיבה היתה אכן מוצדקת (ע"פ הגמרא, שבת פז,א). משה אינו שואל את הקב"ה, אלא עושה מדעתו, כשברור לו שיזכה להסכמה. בעצם, כך מתנהלת תורה שבע"פ, כשחכמים מבררים הלכה ומכוונים לרצון-ה' גם בלא ששאלו אותו, אפילו בזמן שהייתה נבואה. נמצא, כי למרות שהתורה ניתנה ב-ז' ניסן, הרי שהזמן שבו התחילה התורה להתנהג על פי חכמי האומה - תורה שבעל פה - היה שישי בסיון, וזה חג מתן תורתנו לדורות. הוספת יום אחד, שקיבלה גושפנקה מלמעלה, ואכן דחתה את השראת השכינה, מבטאת את סמכותם הרוחנית של חכמים והשפעתה האדירה. לולא היתה סמכות מרכזית לפסיקת הלכה - כל יהודי היה עושה כראות עיניו. חכמי-ההלכה יוצרים אחדות באומה המנהלת את חיי-הרוח והמעשה לפי תורה שבע"פ (למרות המחלוקות, הרי שברוב הגדול של ההלכות, אין הבדל מהותי בין סוגי הפסיקה). כך נקשרים חלקי-האומה על פי הוראת תורה שבעל פה, שניתנה לחכמים לדרוש על פי המסור להם מסיני, ולכן "לא תָסוּר מכל אשר יורוך" (ע"פ 'משך חכמה' ויקרא כג, כא). נראה שזה אחד ההסברים המרכזיים להגדרה "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם".

בכיוון שונה, מהר"ל מפראג (תפארת ישראל, כז) מסביר שבמהלך ספירת העומר, שתחילתו בפסח, "היו הימים מתעלים מדרגה אחר מדרגה עד יום החמישים שהוא ראוי אל התורה". אלא שזה מצד הקב"ה, שמוכן כבר לתת אותה. אך מצדנו, מקבלי התורה, היה דרוש יום נוסף כדי שלא נהיה טמאים ח"ו בזמן קבלתה. הוי-אומר, יום נתינת התורה "מתן תורה", והקדושה המופיעה בו, הוא אכן ביום החמישים. אך קבלת התורה, בפועל על ידינו, נעשתה ביום שלאחריו.

רש"ר הירש (ויקרא כג, כא) מאיר זוית הפוכה, כמעט חסידית (!), לפתרון השאלה. לדעתו, אנו מקיימים את חג השבועות ביום החמישים, למרות שבפועל התורה ניתנה ביום החמישים ואחד, כי העיקר הוא ההשתדלות וההכנה שלנו לקבל את התורה. היום שבו השלמנו את הכנותינו, הוא היום שבו אנו עושים את החג, והוא נקרא שבועות, על שם תהליך ההכנה. כך מובן מדוע נקרא החג "שבועות" או "עצרת" שמבטא את סיום הספירה, ולא שם בפני עצמו. כיון שבא לבטא את ההכנה, שנמשכת שבעה שבועות.

בעומק העניין, המכנה המשותף בכל ההסברים הוא, שיש למאמץ האנושי, להכנה, להתקדשות, לרצון לקרבת-אלוקים, מקום מרכזי במיוחד בחג מתן תורתנו. המאמץ הזה הוא הערובה להצלחת יישומה של תורה בחיינו הפרטיים והלאומיים. ■

כנר על גג העולם

מקס בליווי תזמורת "השרון" צילום: אלבום משפחתי

משפחתו של חברנו מקס סקסטין עלתה ארצה, בין השאר, כדי שהוא יוכל להמשיך לנגן בכינור למרות היותו יהודי דתי. במוצאי שבת אחת בינואר הגשים מקס חלום

- מקס סקסטין -

ב מוצאי שבת 27 בינואר השנה ניגנתי בהופעה את תפקיד הסולו בקונצ'רטו לכינור מספר אחד של מַקס בְּרוּך בסוֹל מינור, בביצוע תזמורת "השרון", שבה אני מנגן באופן קבוע. ההופעה התקיימה באולם הקונצרטים של בית וייל בכפר שמריהו מול קהל של כ-250 איש, ביניהם בני משפחה, חברים וקולגות.

הקשר האישי שלי עם היצירה מתחיל בגיל 14 בערך. המורה שלי, רֶנַה קלַיֵיר, ביצעה את היצירה באיזשהו מקום והתאהבתי בכל פרק בתורו. בגיל 15 עליתי ארצה ובגיל 16 ניגנתי את היצירה עם המורה החדש שלי, יצחק מלכין. הייתי נלהב ביותר. חברים של הוריי סחבו מאנגליה תקליט ויניל מסידרת "מינוס אחד", שעליו מוקלט הליווי התזמורתי בנגינת התזמורת של שטוטגרט, ללא תפקיד הסולן. ניגנתי את הקונצ'רטו כמעט כל יום במשך שנה שלמה, עד שבני המשפחה (ואולי גם השכנים) הכירו כל תו בעל פה. לצערי הפטיפון הסתובב מהר מדי ולכן נאלצתי לכוון את הכינור חצי טון גבוה מהמקובל, מה שפגע בצליל האמיתי של המוסיקה וגם היה מהיר מדי בשביל היכולת הטכנית המוגבלת שלי! כשהמורה שלי היגר למנהטן עזבתי את היצירה, למרות שהייתי רחוק מלשלוט בה.

בשנת 2011 ניגנה תזמורת "השרון" את היצירה עם הכנר ולַדימיר רַייֶדֶר והחלטתי לחזור להתאמן עליה. הפעם היה לי כינור הרבה יותר טוב והרבה יותר נסיון והגעתי רחוק יותר ממה שהצלחתי שנים לפני כן. הרגשתי שאני מתקדם באיטיות.

תזמורת השרון היא תזמורת סימפונית מלאה של כ-40 נגנים חובבים ברמה גבוהה, שמתאמנת פעם בשבוע בכפר שמריהו עם מנצח מקצועי, ומבצעת מוסיקה קלסית ורומנטית ב-4 קונצרטים כל שנה. כשוועדת התזמורת הציעה לי לנגן את תפקיד הסולו בקונצ'רטו של בְּרוּך מיד הסכמתי. במשך כחצי שנה התאמנתי כל יום, לקחתי שיעורים אצל שלושה מורים מקצועיים ולמדתי את התווים בעל פה.

הקונצ'רטו הוא יצירה רומנטית ומרגשת, מלאה במנגינות סוחפות גם אצל הסולן וגם בתזמורת. היא אינה מאריכה מדי, ואינה חוזרת על עצמה. כל אחד משלושת הפרקים הוא פנינה מוסיקלית שלדברי מנצח התזמורת, שלמה טינטפולבר (מקונסרבטוריון גבעתיים), "נוגעת ממש בנימי הנפש".

בחרתי לנגן בכינור בגיל 9 באנגליה ולא קשה לשחזר את הסיבות לכך. התאהבתי ביצירות שונות של בטהובן ומוצרט שהשמיעו לי הוריי וגם התחברתי מאד לתדמית היהודית של הכלי, ובמיוחד לתפקיד שלו במחזמר "כנר על הגג".

בגיל צעיר באנגליה כבר השתתפתי בחזרות ובהופעות של תזמורת סימפונית לנוער אבל לצערי לא יכולתי להשתתף בחלק מהפעילות שהתקיים בשבת. המנצח הביע התנגדות שאופיע בקונצרטים כל עוד איני מסכים להשתתף באותן חזרות שהתקיימו בשבת בבוקר ביום הקונצרט. זה גרם לי ולהוריי עוגמת נפש רבה וזה גם היה ה"קש האחרון" שגרם להורים להעלות את כל המשפחה, על ארבעת ילדיהם, לישראל.

היה לי סיפוק גדול מאד לנגן את הקונצ'רטו של ברוך עם תזמורת השרון, שבה הקונצרטים בקיץ מתחילים בשעה מאוחרת יותר, כדי לאפשר לשומרי שבת כמוני להגיע ולהשתתף. ולגבי הקונצ'רטו עצמו, אני מתמלא בתקווה ואופטימיות לקראת העתיד כשאני רואה כיצד אפשר לחזור אין ספור פעמים ליצירה המיוחדת הזאת ולהתגבר על עוד ועוד מכשולים מוסיקליים וטכניים שלא ציפיתי שאוכל להם. אני בטוח שגם אחרי ההזדמנות הנפלאה הזאת המסע המתמשך שלי לשלוט ברזי הקונצ'רטו הזה ימשיך עוד למשך שנים רבות. ■

יצחק פינקל
קוים לדמותו

- הרב יחיאל וסרמן -

צחק פינקל ז"ל, שכולם קראו לו איציק, היה חלק חשוב מהנוף האנושי בקהילת "גבורת מרדכי" ובעיר גבעתיים. חבר יקר בקהילה, איש משפחה חם, גבאי מסור ואיש ציבור נאמן, אשר סימל את הזמורה בקרב בית ישראל. הוא היה עץ נטוע, בעל שרשים עמוקים של עשרות שנים בקהילה, ועם פטירתו נעקר העץ מנופו של האזור ומנופה של הקהילה. שרשיו נטועים בתל אביב הקטנה, שבה נולד. הוריו, שעלו מפולין ממניעים ציוניים, היו ממתפללי בית הכנסת ביל"ו. בצבא שירת בבית ספר לטיסה ועם נישואיו עבר להתגורר בגבעתיים יחד עם רעייתו היקרה מירי תבדל"א.

תחילה התגוררו בגבעת רמב"ם ועם הקמת השיכון עברו לרחוב הרצוג והצטרפו לקהילת השיכון. כאן הקים יחד עם מירי משפחה לתפארת. תחילה קבע את מקום תפילתו בשטיבל, שאז היה בית הכנסת היחיד ברחוב הרצוג. עם הקמת בית הכנסת והמרכז הקהילתי החדש "גבורת מרדכי", היה מראשוני החברים בו והפך להיות אחד מעמודי התווך של בית הכנסת.

במסכת ברכות מובאת המימרה בשם רב חלבו "כל הקובע מקום לתפילתו, אלהי אברהם בעזרו וכשמת אומרים לו אי עניו, אי חסיד, מתלמידיו של אברהם אבינו". כזה היה איציק, לא רק קובע מקום לתפילתו, משכים ומעריב לבית הכנסת, אלא גם גבאי בית כנסת, מסור להיכל התפילה ונאמן לסדריו. בכל בוקר, בקיץ ובחורף, בימי חול ובשבתות וימים טובים מגיע ראשון לבית הכנסת, פותח את שערי ההיכל, מסדר את בית הכנסת, דואג לכל הפרטים הטכניים, בקיץ מדליק את המיזוג ובחורף דואג לחימום, ממתין לבואם של שאר המתפללים. בנוסף, קבע עיתים לתורה, היה ממשתתפי השיעורים הקבועים בבית הכנסת והיה פעיל בחיי התרבות של הקהילה. כך במשך חמישים שנה עד שנפל למשכב ממנו לא קם.

כאשר הקב"ה מודיע למשה כי קצו קרב ועליו לדאוג למחליף, שואל משה את הקב"ה, מי ירש את מקומו בהנהגה, ועל כך עונה לו בורא עולם: יהושע תלמידך. והקב"ה גם מנמק את הדבר, "הרבה שרתך יהושע, היה משכים ומעריב לבית הכנסת, פורס את המחצלות ומסדר את הספסלים". יהושע, תלמידו הנאמן והמסור של משה, לא בחל בדברים הטכניים, לא סלד מהסידורים הארגוניים, והקב"ה משבח אותו על זאת, ובשל כך זכה למנהיגות עם ישראל, ולהכניסם לארץ ישראל. כזה היה גם איציק יקירנו, דאג שהכול יהיה מאורגן, וכל זאת במסירות ונאמנות, בשקט ובצנעה.

חבר יקר היה, איש חם ואוהב. אהב את משפחתו, את רעייתו המסורה מירי אשר הלכה אתו ועמדה לצדו בשקט ובצנעה לאורך שנים רבות, את ילדיו, נכדיו, ניניו וכל בני משפחתו, ועליהם הרעיף חום ואהבה. היה אוהב את הבריות, אהוד ואהוב על משפחתו, חבריו, ומקובל על כל מכריו.

הוא לא היה עסוק רק בעצמו. תמיד ראה רק את טובת הקהילה ובית הכנסת. הוא האמין כי שליח ציבור חייב לבצע את תפקידו באופן מקצועי בכדי להבטיח אל תפקודו היעיל והמלא של בית הכנסת.

בשנה האחרונה חלה, כוחותיו פחתו, בריאותו התרופפה וגופו נחלש, אך הוא, במאמצים אדירים, המשיך להגיע לבית הכנסת, והקפיד להמשיך ולהיות ראשון בכדי לפתוח את דלתות ההיכל ולדאוג לסדר את בית הכנסת.

כולנו עמדנו משתאים מול רצונו העז להעביר לדור הצעיר את רזי עבודת הגבאי, וכאשר חנך את אשי וסרמן עשה זאת במסירות ובדייקנות האופיינית לו ורצה מאד בהצלחתו.

חכמינו אמרו במדרש "את מוצא שלושה שמות נקראו לו לאדם, אחד מה שקוראים לו אביו ואמו, ואחד מה שקוראין לו בני אדם ואחד מה שקונה הוא לעצמו. טוב מכולן מה שקונה הוא לעצמו". הוא רכש לעצמו את השם הטוב, בזכות אישיותו, פעילותו ופעולותיו.

רבי אבין הלוי מלמד אותנו "הנפטר מן המת, אל יאמר לו לך לשלום. אלא, לך בשלום" והכוונה, לך בשלום, בשלמות שקנית לעצמך בימי חייך. אתה, איציק יקירנו, הגעת לשלמות משפחתית, הקמת משפחה, זכית וראית בנים, נכדים ונינים, הגעת לשלמות אישית, שלמות באמונה ובהתנהגות הדתית, שלמות חברתית. ובשלמות זו, שאליה הגעת, הלכת לעולמך.

יהי זכרו ברוך! ■

יקיר העיר והקהילה

יצחק פינקל *צילום: בועז בלום*

העצים מתים זקופים
כך יצחק פינקל ז"ל נפל
כי כשחלה אמר לי כגנרל
זה פשוט לא מתאים לי כלל.

ראשון משכים לעבודת הבורא
ראשון לתחזוקת המשכן והמניין
ראשון כלוי לצבא, למדינה ולעם
ראשון לרעיה, למשפחה ולכולם.

איש יקר ויקיר הקהילה
איש אמת ונתינה,
ישר ומסודר לתהילה.
איציק, ליקיר העיר עליך המלצתי
היה נא למעלה עלינו מליץ.

יהי זכרך ברוך ומנוחתך עדן, תמיד.

יוסי שטה

טוביה ובתיה מרגלית שנה להסתלקותם

צילומים: בני משפחה וחברים

- יהודית שטרן, אראלה נאור -

האזכרה

אולם בית אהרון מלא וגדוש מקיר לקיר: חברי קהילה, חברי גרעין "נחלים" בו הכירו, בני משפחה, חברים וידידים מתחנות חייהם השונות. היה זה ערב עצוב מאד, אזכרה במלאת שנה להסתלקותם בחטף של בתיה וטוביה מרגלית.

הערב הורכב משני חלקים. החלק הראשון הוקדש לאישיותו של טוביה, ובו נשמעו דברים לזכרו מפי אחותו אורה, שהזכירה אנקדוטות מילדותם ומבית הוריהם, וכן מפי חבר ילדותו עזריאל שסיפר על ילדותם ונעוריהם המשותפים בתל אביב והעלה קווים לדמותו המיוחדת של טוביה. חלק זה הסתיים בסרטון שהציג יום אופייני בחייו של טוביה: גדוש בפעילות ספורטיבית, דאגה לצרכי הבית, פעילות במרכז יום לגימלאים והתנדבות ב"אנוש", ביחידת "סגולה" הפועלת בבית החולים תל השומר וביחידת תורמי הדם של מד"א. בכולם בלטה קומתו הגבוהה של טוביה, האנרגיות הבלתי נדלות שלו, והחיוך התמידי על פניו.

החלק השני של הערב הוקדש לדמותה המיוחדת של בתיה הנאה, השלווה, טובת הלב והחברה המיוחדת של כל כך הרבה נשים. בחלק זה נשאו דברים לזכרה אחיה הצעיר אורי וחברתה תמי, שבתיה היתה עבורה מגדלור בשדה החינוך וגם חברה טובה ותומכת. חלק זה הסתיים בסרטון שסקר את חייה של בתיה מיום היוולדה בקיבוץ עין הנציב, ילדותה, בחרותה, השנים שהקדישה לחינוך והיתה מורה מסורה, מצליחה, ואהובה כל כך על תלמידיה, והשנים האחרונות בהן היתה סבתא חמה, עוזרת ותומכת לנכדיה.

הערב הסתיים בהקרנת סרטון שסקר את חייהן של בנות המשפחה בשנה שחלפה מאז הסתלקותם הפתאומית של הוריהם, ובה שקדו על המשכיות הקשר המשפחתי החם, ואת הדרכים לזכור ולהנציח את ההורים.

הנחו בטוב טעם, בחן רב ובתוגה רבה ארבעת פרחי המרגלית: איריס, נורית, לילך והדס.

הקהל הרב והמגוון נראה נרגש מאד במהלך הערב. אנשים מחו דמעה והתחבקו זה עם זה בעת השמעת הדברים והעלאת הזיכרונות לדמותם המיוחדת של בתיה וטוביה. אנו, בני הקהילה, כמו רבים אחרים, הפסדנו זוג פעיל ומיוחד במינו, מלא עוצמות, חסד ואהבת הבריות.

הצעדה לזכרם של בתיה וטוביה

דרך נוספת להנצחת בתיה וטוביה היתה יזמה של מנהל הפארק הלאומי וחברים לערוך צעדה בפארק, בין השאר כדי להעלות את המודעות לחשיבות הצעידה היומית לבריאות.

בתאריך 16.2 התאספו כ-200 בני משפחה, חברים וצועדי הפארק. יחד צעדו ושמעו דברים מרגשים לזכרם מפי אהובה לנדנר, מוטי, עמיקם ושחר הנכדה שריגשה מאד בסיפור הזכרונות מהצעידה המשותפת עם סבא וסבתא.

יהי זכרם ברוך! ■

בתיה וטוביה הזוג האולטימטיבי

- אפי ואתי פז -

בינואר 1980 הצטרפנו אתי ואני לקהילת גבורת מרדכי. מטבע הדברים, לנו הגברים היו יותר נקודות מפגש מאשר לנשים. אנחנו נפגשנו בעיקר בבית הכנסת ואילו הנשים בדרך כלל באירועים החברתיים, ובימי תפילה מיוחדים. כבר בראשית דרכינו, "גיליתי" את טוביה ושמחה שיינברג, והצטרפתי אליהם למשחקי טניס שולחן בימי שבת לאחר המניין הראשון, במרתף דירתו של טוביה ברחוב טבנקין. בחלוף הזמן שמחה פרש עקב העתקת מגוריו, ולאחר מכן טוביה העתיק את מגוריו לרמת חן ושולחן הפינג-פונג שוכן אחר כבוד במרתף ביתנו בהרצוג 22.

טוביה המשיך לבוא למניין ראשון בשבת, והמשכנו לשחק כמעט עד יומו האחרון. מעניין לציין כי סביב השולחן בו ישבנו במניין הראשון, אני ישבתי מול טוביה, דוד אולמר משמאלי וחיים מרקוזה מול דוד. המיוחד בצרוף הזה היה פרשות הבר מצווה שלנו: טוביה היה ב-"חיי שרה", אני - ב-"תולדות", דוד - ב-"ויצא" וחיים ב- "וישלח". כולן פרשות עוקבות בספר בראשית !!!

המשך בעמ' 12 »

אירועים בקהילה

שבת קהילה מיוחדת: ניגוני מודז'יץ ותחרות נסיכת הקיגל

הקהילה ציינה את שבת ר"ח אדר באירוע מיוחד שנהפך כבר למסורת ואשר מושך מתפללים מהאזור כולו. בעל התפילה של חסידות מודז'יץ ר' אברהם יעקב טיילור הנעים בתפילות, דברי חסידות ולחנים שסחפו את כל הקהל.

אחרי התפילה נערך קידוש מיוחד ובו הוכתרו לראשונה נסיכות הקיגל של הקהילה. כזכור, עד השנה היו תחרויות רק בקטגוריות הטשולנט. תקנון התחרות התיר הן קיגלים מלוחים והן מתוקים והוכחו יצירתיות וגיוון רבים בתוצרים. מבין 11 משפחות נרגשות שהתמודדו זכו משפחות ברנט, בורשטיין, ליסון ועזריה. צוות השופטים שעלו לבמה במדי טבחים ובנדנת

נפלאות הקיגל *צילום: אלבום משפחתי*

שפים כלל את השחקן והקומיקאי נעם יעקובסון שהצחיק את הקהל עד דמעות, הרב יחיאל וסרמן מההסתדרות הציונית שטעם לא מעט קיגלים ברחבי העולם, על תקן שופט קיגל בינלאומי, יהודית שטרן שריגשה את הקהל כשסיפרה שמימשה חלום להיות שופטת, אראלה נאור, שופטת בעלת ניסיון מאירועים קודמים, ועדינה דורי שכיהנה כנשיאת הרכב השופטים וטרם הושבעה העבירה שיעור מאלף על נפלאות הקיגל בתפוצות ישראל בעת החדשה. טקס הכתרת המנצחים נערך בליווי מארש הניצחון אותו שרה הקהילה כולה בניצוחו של טיילור. הפיק: אליהו ארנפלד ("ארני"). הנחו: יו"ר הקהילה אלדן מידן ועו"ד גידי פרישטיק.

השבת המרשימה נחתמה באירוע סעודה שלישית והרי אין כמו לחני מודז'יץ להנעמת סעודה שלישית. האירוע שימש לציון סיום לימודי מסכתות מכות ושבועות במסגרת הדף היומי. רב הקהילה הרב אברהם וסרמן העביר שיעור אקטואלי בדבר "תקנת השבים וחזרת עבריין לתפקיד שרה" על בסיס סוגיה במסכת מכות.

אירועי ניסן ואייר

חזנות בג'ינס

לכבוד ראש חודש ניסן חוותה הקהילה תפילת ליל שבת מענגת וחגיגית בהובלת ההרכב "חזנות בג'ינס" בהנהגת אודי אולמן. תודה למדור למורשת ישראל בעיריית גבעתיים ולחברנו עו"ד נתן שפטלוביץ' שסייעו בהבאתם.

מבנה ההגדה

לקראת חג הפסח הגיע לקהילה הרב יוסף צבי רימון ומסר שיעור מרתק על מבנה ההגדה. בדבריו הראה כיצד גוף ה"מגיד" מתחלק לארבעה קטעים בעלי מבנה

הרב יוסף צבי רימון *צילום: אלדן מידן*

מקביל, שכל אחד מהם מתאים לקהל-יעד שונה. המשתתפים קיבלו "מפת דרכים" (בצביעה עצמית!) להתמצאות במהלך ההגדה - חגיגה לעורכי סדרים! תבוא על הברכה חברתנו מיכל נוי שיזמה ואירגנה את השיעור.

יום הזיכרון לשואה ולגבורה

לכבוד יום הזיכרון לשואה ולגבורה התכנסנו לשמוע את הרצאתה המאלפת

הצעירים במערך הלוחם *מקור: יד ושם*

של נעמה גליל מ"יד ושם", ששמה דגש, באמצעות דוגמאות, על תרומתם של ניצולי שואה למדינה בראשית ימיה וגם בהמשך הדרך.

רוב הניצולים הגיעו ארצה צעירים וחדורי התלהבות והשתלבו עד מהרה במערך הלוחם של ארגוני ההגנה, הפלמ"ח, האצ"ל והלח"י, ועם קום המדינה נמנו עם שורותיו של צה"ל. במלחמת העצמאות ניצולי השואה היוו למעלה ממחצית הכוח הלוחם ורבים מהם נפלו במערכה זו. על אף הטרגיות הרבה השזורה במותם של מי שבקושי הכירו את הארץ עליה לחמו והיו לעתים נצר אחרון למשפחות מסועפות שאבדו כולן, עבור מרבית הניצולים הייתה חווית הלחימה בבחינת "נקמת התקומה". מעורבותם הקנתה להם תחושה של שייכות ושותפות בארץ החדשה שאליה אך זה מקרוב באו.

מיום שהגיעו ארצה פעלו הניצולים במקביל בשני מסלולים: עיצוב ושימור זיכרון השואה ומורשתה ועשייה ותרומה לחברה בכלל. הניצולים הפכו חלק בלתי נפרד מהחברה הישראלית וטביעות אצבעותיהם ניכרות בתחומים רבים: בהתיישבות, בתעשייה, במדע, בכלכלה, במשפט, באקדמיה ובתרבות. מהם צמחו ציירים וגרפיקאים,

משוררים וסופרים, ספורטאים ואנשי במה, מדענים ואנשי רוח. אותם שורדים, "אחד מכפר ושניים מעיר", שנאבקו על שיקום חייהם, דבקו בחיים של עשייה ויצירה. רבים מהם נתפסים בציבור כצברים והשפעתם ניכרת בתחום הציבורי והיומיומי.

טקס יום הזיכרון

בטקס יום הזיכרון, שהתקיים כבכל שנה בניצוחו המסור של יצחק פורת, נשא האלוף

מתן וילנאי בנאומו — צילום: גידי פרישטיק

כיפה לייב — צילום: גידי פרישטיק

במיל' מתן וילנאי את הנאום המרכזי: "כל אלה עולמות שנחרבו, בנים, בעלים, הורים, אחים ואחיות, שאבדו לנו לבלי שוב. יש משמעות וערך לידיעה כי הם הלכו בלב שלם אל חזית ההגנה על עם ישראל, אל הקשות שבמשימות, אל קו האש. הם לא יכלו לנהוג אחרת". וילנאי הוסיף כי מצבה הביטחוני של מדינת ישראל, האיומים, הטרור, עדיין מחייבים את כולנו כאומה וכחברה לראות בשירות הקרבי והפיקודי בצה"ל שליחות לאומית ממדרגה עליונה. וילנאי הביע התפעלות מכך שבגבעתיים קיימת קהילה ציונית תוססת שהקריבה קרבן כה גדול על מזבח תחיית האומה.

רב הקהילה הרב אברהם וסרמן אמר כי עלינו לעשות הכל כדי להיות ראויים לקרבן הגדול שהקריבו חללי מערכות ישראל.

חגיגת עצמאות ב"מועדון אחיעזר"

לקראת חג העצמאות ארגנו לנו המנהלים עידית ואהרון ונדרוולדה חגיגה נהדרת עם רעיונות מיוחדים. הם השקיעו מאמצים רבים בהכנתה: הגענו לאולם מקושט וחגיגי להפליא.

במצגת מרתקת שהכינו, העלו ארועים מכוננים במדינת ישראל בכל תחומי החיים, על הישגיה של המדינה, והמצאות שישראל הביאה לעולם כולו בתחומי המדע והחקלאות. כן העלו במצגת יצירות של תלמידים בשירה ובספרות על יחסם למדינה ומה הם מאחלים לה בהגיעה לגיל 70. ראינו במצגת את הארוע הגדול ביותר של עם ישראל בארצו, ההכרזה על הקמת מדינת ישראל, ואת השמחה העצומה שהייתה פה.

סביב הארוע הגדול הזה חברי המועדון העלו זכרונות מארועים מכוננים הקשורים להקמת המדינה: השואה והעליה לארץ, מתקופת שירותם במחתרות ובצה"ל, זכרונות מארצות מגוריהם בגולה בטרם עלייתם לארץ, זכרונות מתל-אביב הקטנה ערב קום המדינה, מירושלים בטרום המדינה ובהקמתה, ומשחרור הכותל.

עידית ואהרון השקיעו בתוכנית זו את מיטב כשרונותיהם והיצירתיות שלהם. בסיום התוכנית מלאת ההשראה הפליאו לעשות בהביאם למסיבה סלטים ופירות, פיתות, פלאפל וחומוס הנחשבים לאוכל הישראלי הכי סמלי ליום העצמאות.

אנחנו מודים לקב"ה ושמחים שאהרון ועידית הסכימו לקבל על עצמם את ניהולו של מועדון אחיעזר, ומאחלים להם כי ימשיכו בע"ה להנהיג את המועדון ואת פעילותם בקהילה בכשרונותיהם המצוינים, ברעיונות היצירתיים שלהם ובכוחות הנפש והגוף שהם משקיעים בעבודתם זו.

חִזקו ואמצו והקב"ה יברך את פעלכם הטוב מתוך בריאות טובה ואיתנה.

חנה שטרן

חגיגת ליל יום העצמאות ו-50 שנה לקהילה

בליל יום העצמאות התקיימה תפילה מיוחדת במינה, בהובלת חברי ההרכב "כיפה לייב", שהלהיבו את קהל המתפללים ועוררו שמחה רבה. לאחר מכן התכנסה הקהילה באולם בית אהרון להרמת כוסית של הודיה על שבעים שנות המדינה, שלוותה בארוחה ישראלית קלה. חברנו ספי סגל סיפר קצרות על הקרב לשחרור ירושלים שבו השתתף ולאחר מכן הוקרן הסרט המרגש "מהי קהילת גבורת מרדכי בשביל?", בכיכובם של חברי קהילה בהווה, בעבר ובעתיד, שכנים, ידידים ומכרים. ברכות ותודות לכל מי שארגנו ופעלו להצלחת הערב ובראשם אורית ברנט. תודות

הילדים בחזרה על השיר "אדון עולם" — צילום מתוך הסרט: מקס סקסטין

גם למקס סקסטין שערך את הסרט. קישור לסרט נמצא באתר האינטרנט של הקהילה. ■

מושיק גולדשטיין, המשנה לראש העיר גבעתיים

חברותי וחבריי לקהילת גבורת מרדכי

ובל שמח לכולנו. עם יד על הלב: מגיע לנו. אני מלא גאווה כאשר אני רואה את בית הכנסת ואת הקהילה המפוארת הזו שיחד הקמנו וקידמנו. אני גאה להיות בן הקהילה מילדות. רבים מהערכים אשר ספגתי בילדותי, ספגתי בגבורת מרדכי. כאן גידלתי את ילדיי, כאן הקמתי משפחה עם רעייתי מדלן.

גבעתיים היתה נראית אחרת ללא קהילת גבורת מרדכי. כל אחת ואחד מאתנו בנות ובני הקהילה צריך ללכת בראש מורם על כל מה שהשגנו ותרמנו לעיר האהובה שלנו.

סיפורה של קהילת גבורת מרדכי שזור בסיפור מאבקה של מדינת ישראל לעצמאות ולשגשוג: במהלך תקופת ההמתנה למלחמת ששת הימים עלה לישראל האדמו"ר רבי משולם זוסיא רבינוביץ ורכש שתי דירות ברח' הרצוג פינת קפלנסקי, באחת הוא התגורר ובשנייה הוקם בית מדרש, אשר היווה את ראשית הקהילה.

מלחמת ששת הימים הראתה לעולם כולו מה מדינה קטנה ומלאת אמונה מסוגלת לעשות... וגם פה, בגבעתיים שלנו, הראו תושבי השכונה לעיר כולה - מה קהילה קטנה ומלאת אמונה יכולה לעשות,... תוך זמן קצר הקימו דיירי המקום את העמותה, והחלו לפעול למען הקמת בית הכנסת והמרכז הקהילתי המפואר הזה.

למרות שכמובן גם העירייה התגייסה ותרמה להקמת המרכז, מאוד מרגשת אותי העובדה שאנחנו, החברים, הובלנו ויצרנו בעשר אצבעות מקום חשוב כזה. עם ספרייה עשירה, עם פעילות תרבות וחיי חברה... מקום של רוח ולא רק של חומר.

אני יודע שבשנים האחרונות יש מקומות שבהם לא תמיד פופולארי לדבר על ערכים... על ציונות... על אהבת הארץ. על מורשת ישראל ותרבות יהודית.

אז מול כל אלו, שעבורם יהדות היא עול ומסורת היא בושה, יש אותנו. יש את הנוער והצעירים הנפלאים שלנו. יש את הפעילות העניפה שאנו עושים בזכות ולא בחסד. באהבה ורק באהבה. פעילות שרק הופכת את העיר שלנו לערכית ויפה יותר.

בתלמוד הבבלי נאמר כי "עשרה קבין של יופי ירדו לעולם... תשעה לקחה ירושלים"... שיסלחו לי המלומדים אבל הייתי רוצה להאמין כי מתוך התשעה... השאילה ירושלים לגבעתיים קב אחד של יופי... לא לחינם גבעתיים וירושלים הן ערים תאומות (כן, לא רבים יודעים, אך בשנות ה-60 חתמו ירושלים וגבעתיים על מעין ברית ערים ייחודית).

ואני מבטיח לכם, כי אני כחבר הקהילה וכמשנה לראש העיר, אעשה לחיזוק הערכים והמורשת היהודית פה בגבעתיים. אין פה קשר לדתיים או לחילונים. המורשת היא הדבק אשר מחבר אותנו כקהילה. יש לנו רק במה להתגאות.

אז שיהיה לכולנו חג יובל שמח. בציפייה לעוד יובלים רבים בהמשך.

יום ירושלים

אורי בן ארי, 5 ביוני 1967, מלחמת "ששת הימים" מקור: אתר יד ושם

את פתיחת יום ירושלים ציינה הקהילה בתפילה חגיגית ועם צאתו התקיימה, בסיוע המדור למורשת ישראל בעיריית גבעתיים, הרצאתו של אלידע בר-שאול, מורה דרך וחוקר ידיעת הארץ, שמילאה את אולם בית אהרון בקהל רב מכל רחבי גוש דן. בר-שאול שזר, בסגנונו החווייתי, סיפורים ופרטים רבים מן השנים שטרם

המשך בעמ' 12 »

אהרון קרוב: "לכל אחד מאיתנו יש כוחות להתמודד עם קשיים ואתגרים; אסור לאדם להתייאש אף פעם"

- מערכת "חודש בחודשו" -

נאות צעירים וצעירות מגבעתיים והסביבה השתתפו במוצאי השבתות האחרונות במפגשים מיוחדים שנערכו בבית הכנסת 'גבורת מרדכי' בגבעתיים בסימן 'צמיחה והתחדשות'. המפגשים הם חלק מסדרת המפגשים 'מוצ"ש החדש' שיזמו פורום הצעירים גבעתיים ותנועת הבוגרים של בני עקיבא לצעירי וצעירות הציונות הדתית, הנערכת זו השנה השנייה.

במפגש הראשון העביר הרב חגי לונדין, מישיבת שדרות ומכללת חמדת הדרום, שיחה מרתקת בנושא: "משמחה לצמיחה - ממשיכים את שמחת פורים".

במפגש השני העביר אהרון קרוב, אשר נפצע באורח קשה במבצע "עופרת יצוקה", שיחה על "צמיחה מתוך קשיים". קרוב, ששימש כמפקד מחלקה בגדוד 890

אהרון קרוב צילום: יעקב שטרן

בחטיבת הצנחנים, נפצע לאחר שהכוח שעמד בראשו נכנס לבית ממולכד בפאתי עזה. קרוב סיפר את סיפורו האישי החל מרגע הפציעה, דרך הליך השיקום הארוך והמורכב שעבר בשנים האחרונות ועד ההתמודדות שלו בימים אלו.

קרוב אמר למשתתפים הרבים כי: "האמונה בקב"ה היא אמונה בעצמנו והיא נותנת לנו את הכוחות להמשיך קדימה. חשוב להסתכל על הדברים הטובים בחיים ולצמוח מתוך הקושי". קרוב עוד שיתף את הנוכחים בהחלטתו

המשך בעמ' 11 »

לאורך החוף והטיילת בתל-אביב

"תל-אביב תל-אביב תל-אביב
ים כחול עיר בחול תל-אביב
תל-אביב את הכול תל-אביב
רק אחת כמוך אני יודע"...

מילים: יהודה אופן

- יואב יאיר, מורה דרך מוסמך -
צילומים: יואב יאיר

קו החוף של תל-אביב-יפו, שנמתח מצפון לנמל תל-אביב ועד לגבול בת-ים בדרום, אוצר בתוכו היסטוריה רבת שנים. טיילת להט, על שם ראש העיר המיתולוגי בין השנים 1974-1993, מוסיפה רבות לפניה של העיר. הטיילת קיבלה את מעמדה בזכות ראש העירייה להט (צ'יץ'), שהחל לטפחה בשנות ה-80, ועל כך הוסיף רבות ראש העיר הנוכחי מר חולדאי, ששידרג את הטיילת לרווחת התושבים. המלאכה לא תמה והיא נמשכת כיאה לעיר ללא הפסקה.

1 את מסלולנו להפעם נתחיל ב"נמל תל-אביב" שהפך בשנים האחרונות לפנינה קסומה, תרבותית וחדשנית המשלבת בילוי וקניות בצל מבנים וביתנים משופצים. מאז ועד היום, אותם מים כחולים בוהקים, אותם גלים שוצפים המתנפצים ברעש מחריש אוזניים אל שובר הגלים, אותם ביתנים לבנים ממוספרים, זכר ליריד המזרח, אבל, כיום המנגינה היא שונה, חדשה ואחרת. מנגינה המשלבת חופש, שמחה, תרבות ופנאי.
הרעיון להקמת נמל עצמאי לתל-אביב עלה על סדר היום באוגוסט 1921, בו העניקה ממשלת המנדט לעיריית תל-אביב זיכיון להקמת מזח למטרות פריקה וטעינה של ציוד ספורט בלבד. תוכנית זאת לא יצאה לפועל. סיבות שונות הוליכו להסכמה לבניית נמל תל-אביב, אחת מהן הייתה הצפיפות והדוחק בנמל יפו ובנוסף, פרוץ השביתה הערבית הכללית. המקום שנבחר להקמת המזח הארעי לפריקת סחורות שהגיעו ישירות לחוף תל-אביב, נקבע מדרום לשפך הירקון ובסמוך לבנייני התערוכה הגדולה, שם התקיים יריד המזרח. הנמל הוקם על ידי חברת "אוצר מפעלי-ים" בעזרת ותיקי הפלוגה הימית ובסיוע סוורים סלוניקאים מעובדי נמל חיפה שהיו בעלי ניסיון רב בתחום. פתיחת הנמל יצרה הדים רבים בישוב היהודי. בנאום שנשא דיזנגוף ב-28 מאי 1936 הוא הכריז: "לא נזוז מחוף תל-אביב. אנו מתחילים לאט, עושים מזח, תבואנה ספינות. פה יהיה נמל גדול שממנו תצאנה ספינות לעולם... כאן בנמל תהיה תנועה וחיים. יבואו עולים, תבואנה סחורות, תישלח תוצרת הארץ... אנו הולכים לים ושום דבר לא יעכבנו." מטען ראשון, שכלל מוצרים שונים, יצא ב-7 ביוני 1936 בשתי אוניות שהיו בבעלות יהודית: "עתיד" ו"ריכרד בורכהארד". ב-1936 עגנו בנמל 116 אוניות שפרקו וטענו בו כ-29 אלף טון. בשנת 1937 עגנו בו 535 אוניות שפרקו 99 אלף טון והטעינו כ-26 אלף טון של סחורות שכללו בעיקר ייצוא הדרים. ב-25 אוקטובר 1965 פסקה העבודה בנמלי תל-אביב ויפו בשל פתיחת נמל אשדוד.

2 לתחנתנו הבאה נחלוף על חוף "מציצים" ונטפס לגן העצמאות, בו נעלה במדרגות הגן שבו עצים מוריקים. מדרום מלון הילטון הבולט בגובהו הרם. על הרכס מוצבים פסלים רבים הפזורים בשטח. למרגלותינו נפרס החוף הקסום בו נשמעים קולות הגלים התכולים מכים בחוזקה בסלע הכורכר ולהקת שחפים שעפה לה מצד לצד בתנועה סיבובית. בראש הגבעה מונצחים, ב"אנדרטת השחף" בעיצובם של בנימין תמוז ואבא אלחנני, שני טייסים שלחמו על הגנת תל-אביב במלחמת העצמאות, סג"מ מתתיהו סוקניק וסגן אהרון דוד שפרינצק. האנדרטה, בדמות ציפור שבורת כנף, נישאת

המשך בעמ' 10 »

לאורך החוף והטיילת בתל אביב/

המשך מעמ' 9 »

אל-על מעל מצוק הכורכר על גבי עמוד ברזל זקוף קומה. עליה חקוקות המילים "לטייסים שיצאו להגן על העיר והארץ ולא שבו".

3 נפנה מזרחה לפינת רחוב הירקון-ארלוזורוב, תחנתנו הבאה, שם מצפה לנו הפתעה בדמות ה"בית המשוגע" - בית שאינו דומה לבתים בסביבה. הבניין תוכנן על ידי האדריכל ליאון גנייבה והמהנדס יעקב חי. הבניין נחשב ל"קוריוז" אדריכלי בעיר. הוא נבנה בהשראת מבני מגורים שתכנן אנטוני גאודי בברצלונה בסגנונו האופייני שמייחדות אותם צורות עקמומיות ופיסוליות הלקוחות מהטבע. גם הבית "המשוגע" כולל חלקים פיסוליים בבניין

הבית המשוגע

עצמו ומעטפת חיצונית מעוותת שהודבקה אליו. המבנה נראה כמו קוביית בטון הלובשת בגדים קרועים.

4 נפנה מערבה, למרינה, ובחוף הילטון בצמוד לרכס הכורכר מתנוסס פסל המורכב מזוגות דיונות מברונזה בצבע ירוק, המוצבות זו על גבי זו ויוצרות עמוד פראי המזכיר את רכס הכורכר שמעלינו. זוהי האנדרטה לזכרו של חיים ארלוזורוב, שהיה מהמנהיגים הבולטים של הישוב ושר החוץ של המדינה שבדרך, ונרצח ב-16 ביוני 1933. האנדרטה, בעיצובה של דרורה דומיני, נחנכה ביום השנה ה-76 לרצח.

מקום הרצחו של חיים ארלוזורוב

5 נצעד דרומה לאורך הטיילת המשודרגת לעבר "ככר לונדון" שנחנכה במאי 1942, יום הקיסרות הבריטית. הכיכר הייתה חלק משיפור שפת הים והטיילת. הכיכר נקראת על שם העיר לונדון, מחוות הוקרה מתושבי העיר תל-אביב לעמידתם של תושבי לונדון בבליץ הנאצי במאורעות מלחמת העולם השנייה. זאת, למרות יחסם השלילי ליהודים כדוגמת גזירות הספר הלבן. בגן מובא גם סיפורה של ההעפלה, ושמותיהן של כל אניות המעפילים שעלו לארץ ישראל מוטבעים על גבי ששה לוחות ובהן "פאריטה" שעלתה על שרטון מול הכיכר והאוניה "טייגר היל" שעברה גם היא טלטלות רבות, עד הגיעה לחופי תל-אביב בערב מלחמת העולם השנייה. הם מעידים כי חופי תל-אביב יפו היו זירת מאבק מתמשך בבריטים שמנעו עליית יהודים לארץ.

6 תחנתנו הבאה היא האנדרטה לאוניה "אלטלנה", המנציחה את הספינה שנרכשה על ידי ארגון האצ"ל בקיץ 1947 והובילה על סיפונה כ-960 עולים. הספינה הגיעה לחופי ישראל מספר שבועות אחרי הקמת המדינה. חילוקי דעות בין הנהגת האצ"ל לבין נציגי ממשלת ישראל ביחס ליעד הנשק שהיה באוניה לא יושבו. כאשר הגיעה האוניה מכפר ויתקין לחופי תל-אביב במטרה לפרוק את הנשק, פרץ עימות באש חיה בין כוחות צה"ל לאצ"ל. בנסיבות אלה נהרגו 16 לוחמי אצ"ל ושלושה לוחמי צה"ל ועשרות נפצעו. הספינה נפגעה מפגז, עלתה באש וטובעה לבסוף. הרוגי הספינה קבורים בבית העלמין נחלת יצחק ומול הקברים הוקמה אנדרטת זיכרון בדמות ספינה ועליה חקוקות המילים "מלחמת אחים לעולם לא".

"מסגד חסן בק"

7 נצעד דרומה לצומת שבו היה בית הקפה "קזינו גלי אביב" שבסמוך לבניין האופרה שנהרס. נקודת החיבור לים נוצרה על ידי הסטת רחוב אלנבי אל הים והפכה לחלק מרכזי בעיר. בהמשך מזדקר לו ממזרח "מסגד חסן בק", שנבנה בשנת 1916 בצפון שכונת מנשייה על ידי המושל הצבאי של יפו, חסן ביי אל בצרי אל-ג'אבי. המסגד שופץ וגובהו הוכפל מהגובה המקורי. צריחו בולט למרחוק וחולש על סביבתו. מיקומו נועד לתקוע טריז ולמנוע התפשטות של השכונות היהודיות דרומה.

8 "פארק צ'ארלס קלור", תחנתנו הבאה, נמצא מדרום לחוף הרחצה ונושק ליפו. שטחי הפארק שימשו בעבר את בתי שכונת מנשייה הערבית. ממנה פעלו הערבים בצליפות כנגד שכונותיה היהודיות הסמוכות, דוגמת כרם התימנים, נווה צדק, שכונת שבזי ועוד. במבצע חמץ באפריל 1948 נכבשו יפו והשכונות הסובבות. בשנות ה-70 פונו תושבי השכונה והבתים נהרסו. המקום הפך לריאה ירוקה המשלבת מתקני משחק לרווחת תושבי העיר והמבקרים בה.

בית האצ"ל

9 בצפון שכונת מנשייה, בגבול תל-אביב ויפו, ניצבת אנדרטת "גן הכובשים" המנציחה את לוחמי האצ"ל וההגנה שנפלו במערכה להגנת תל-אביב ושחרור יפו במלחמת העצמאות. בצד אחד של האנדרטה תבליט המתאר לוחמים מבקיעים ופורצים.למרגלותיו חקוק פסוק מקינת דוד על מות שאול ויהונתן "מנשרים קלו מאריות גברו". מצידה השני סמלי מדינת ישראל, האצ"ל ועיריית תל-אביב על רקע עלה ושלהבת והכתובת: "זכר למגיני תל-אביב וכובשי יפו".

10 נמשיך מערבה ל"בית גידי" - מוזיאון בית האצ"ל בתש"ח. על שפת הים בגבולו של גן צ'רלס קלור,עומד בית ערבי ישן שחלקו בנוי מגג זכוכית הנסמך על אבני כורכר. זהו בית האצ"ל שנקרא על-שם גידי פאגלין שהיה קצין המבצעים של האצ"ל. בית זה הינו בין היחידים משרידי שכונת מנשייה ביפו. המוזיאון מציג בפני המבקר את פעילות ארגון האצ"ל במאבק

לאורך החוף והטיילת בתל אביב/

המשך מעמ' 10 »

להקמת המדינה והשתלבותו בצה"ל עם הקמתו. המוזיאון מציג ממסמכים היסטוריים ועד דגמי כלי נשק אשר שימשו את אנשי האצ"ל בפעילותם. הבית נחנך בשנת תשמ"ד. את הקמת המוזיאון יזם דויד אלעזר, מלוחמי האצ"ל, ששימש גם מנהל הבית.

11 נקודת הסיום של סיורנו הוא "מתחם התחנה" שנמצא ממזרח לבית האצ"ל, בסמוך לרחוב המרד, שהפך ממקום מוזנח ועלוב למרכז תרבות בילוי ופנאי בו משולבת היסטוריה רבת שנים. ■

yoavyair@walla.com, 053-2503512

חוף ימה של המרינה תל אביב

אהרון קרוב/

המשך מעמ' 8 »

לרוץ ריצת מרתון - דבר שנראה מופרך בתחילה אך עם הנחישות והעיקשות קרוב צלח גם את האתגר הזה והשלים ריצת מרתון מלאה.

לאחר מכן נערך ערב ניגונים מיוחד עם הזמר והיוצר אורי וייל שאף ביצע שירים מהדיסק החדש שהשיק לאחרונה, "החצר הפנימית". סדרת המפגשים והשיעורים הייחודית נערכה בתמיכה ובסיוע של המדור למורשת ישראל בעיריית גבעתיים ומושיק גולדשטיין המשנה לראש העיר, הנהלת בית הכנסת "גבורת מרדכי" והאגף לתרבות יהודית במשרד החינוך. יעקב שטרן, מיוזמי סדרת המפגשים, הודה לשותפים שתמכו ואיפשרו את האירועים, וציין כי "משמח לראות את ההיענות הרבה של מאות המשתתפים שהגיעו, בעתיד בעז"ה ייערכו מפגשים ושיעורים נוספים". ■

חדשות הספורט

- מערכת "חודש בחודשו" -

ספורטאי בנשמה

מייק גיא, שחקן טניס כסאות גלגלים המבוגר ביותר בארץ וכנראה בעולם.

בגיל 82 זכה חברנו מייק בשבוע שעבר במדליית כסף בזוגות בדרג ב' במסגרת התחרות הבינלאומית Israel Open שנערכה במרכז הטניס ברמת השרון. כיאה לנער שגדל בלונדון, מייק הינו ספורטאי מילדות - גולש סקי ושחקן כדורגל וטניס, ואף השתתף במשחקי המכביה. עד לפציעתו שיחק מייק טניס עם חברים פעמיים-שלוש בשבוע כשעבודתו אפשרה לו.

ב-1992, בזמן משחק טניס, נשברה רגלו ובבירור רפואי התברר שהיה בה גידול. בהמשך, בשנת 1994 נסע מייק לארה"ב ושם עבר קטיעה מלאה של רגלו הימנית. אחרי תקופת החלמה ושיקום, הצטרף לקבוצת שחקני הטניס של בית הלוחם תל אביב ומאז משחק במסגרת זו ומשתתף בתחרויות בארץ ובעולם. מייק גימלאי מערכת הביטחון ומתנדב בתחומים רבים.

מייק גיא בעת אימון צילום: עמית גיא

אליצור גבעתיים

8 שנים חלפו מאז הוקמה מחדש אליצור גבעתיים על ידי גיא מלכין ופיני לנדאו, שניים אשר במו ידיהם הצליחו להפיח חיים במועדון שבמשך שנים לא מעטות נעלם מהנוף הספורטיבי הארצי, בעזרת מי שהיה באותה תקופה באופוזיציה, ראש העירייה רן קוניק, וסגן ראש העירייה מושיק גולדשטיין.

ב-9 במאי 2018 עמדה אליצור גבעתיים בפני מאורע מכונן נוסף בהיסטוריה שלה, כשאירחה את "עצמה מודיעין" באולם תלם למשחק אחד על כל הקופה, אשר הניצחון בו העניק לה את הכרטיס הנכסף לליגה הארצית בעונת המשחקים 2018/19.

תודה רבה על העידוד לאורך הדרך לתושבי גבעתיים והסביבה היקרים וביניהם חברי הקהילה, לאוהדי אליצור, ובעצם לכל מי שכדורסל ישראלי זורם בעורקיו ומתחבר אל תרבות הספורט של פעם, כזו שקידשה את ערכי הקהילה והגיבוש החברתי, לצד חתירה להישגיות בעזרת כמויות של לב ונשמה.

אליצור על המפה

חבורת הלוחמים של אליצור גבעתיים שיחקה מול "עצמה מודיעין" באולם תלם וניצחה בתוצאה המפוארת 70:57. החבורה המגובשת עלתה רעבה למגרש אך התוצאה משקרת וגבעתיים הייתה צריכה להילחם לאורך כל הדרך ואף שמטה יתרון בן 9 נקודות ברבע השלישי. בעזרת קפטן נבחרת ישראל לשעבר, מאיר טפירו, פתחה חבורת הלוחמים פער משמעותי והגדילה את הפער עד לסוף המשחק.

70 צופים בגילאים מעורבים פרצו בסוף המשחק למגרש והצטרפו לחגיגות השחקנים והמועדון שהוקם לפני כ-8 שנים.

בשנה הבאה - ליגה ארצית! אליצור על המפה!

דיווח: אייל גיא

חגיגת הנצחון צילום: אודי ציטיאט

בתיה וטוביה הזוג האולטימטיבי/

המשך מעמ' 5 »

טוביה ואני אהבנו "להתחלק" בדברי תורה ובכלל באמרות שנונות. רבות העשרנו זה את זה, אך דבר אחד אני חייב לציין שלמדתי מטוביה ואני מקפיד עליו עד היום. טוביה טען כי לא ניתן להקפיד על כל הדברים, וכל אחד צריך "לבחור" דבר מסוים שעליו הוא יקפיד ובו הוא יביע את "אמונתו" ואת מסירותו. טוביה ובתיה התמסרו לנושא "ליווי" פצועים וחולים. ועשו גדולות ונצורות בתחום זה.

אני בחרתי לעצמי דבר קטן: להקפיד על קשב מלא ובכוונה עמוקה לברכת כוהנים. הרעיון העומד מאחרי זה הוא שלא ייתכן שהכוהנים טורחים ועולים לדוכן ומברכים את הקהל, והקהל כפוי טובה עומד ומדבר ומברבר... עד היום אני נוהג כך וזוקף זאת לזכותו של טוביה!!!

טוביה ובתיה היו באופיים שני הפכים המשלימים זה את זו וזו את זה. ביחד הם יצרו סינרגיה של תכונות העולות על סכום חלקיהן. ה"יחד" היה סוד ונכס קיומם. ואך טבעי שיחד הם גם נסתלקו מעמנו.

בדיוק 36 שנה חלפו מאז הכרנו אותם ועד מותם. 36 זה פעמיים ח"י ושניהם חיים בתוכנו גם בהיעדרם.

חבל על שניים מ- ל"ו צדיקים, שהלכו מאתנו בטרם עת... חבל על דאבדין אך לא משתכחים !!! ■

דברי פרידה

- הרב יחיאל וסרמן -

לאחר שנפרדתי אישית מחברי הקהילה, אני מבקש להיפרד גם בדרך זו.

נשפחתי ואני היינו חברים בקהילת "גבורת מרדכי" במשך שלושים וחמש שנה. בשעות שאני כותב שורות אלו חולפות מול עיני תמונות רבות מתקופה זו. אני נזכר באירועים בהם היינו שותפים, פעילויות שהיה לי בהן חלק ותמונות משגרת היום יום בקהילה. היינו גאים להיות חלק מקהילה, אשר האידיאולוגיה המשותפת של "תורה ועבודה" איחדה את החברים והחברות בה וגרמה להם לתת מהונם, אונם וזמנם, על מנת להקים מרכז תורני, אשר יישמע בו קול תפילה ולימוד תורה ובד בבד ישמש גם מגדלור לציבור הרחב.

הקהילה והמרכז הקהילתי הפכו במרוצת השנים למותג ומודל לחיקוי לקהילות שונות וערים אחרות ברחבי הארץ, בערבות הדדית, באחריות לכלל ישראל, בהווי הקהילתי ובחיי הרוח, שכללו, בין היתר, שיעורי תורה ופעילות יהודית תרבותית. היינו חלוצים בדאגה לדור הבא, בהקמת ישיבת בין הזמנים בקיץ, אשר גרמה לילדי הקהילה והסביבה להתחיל את היום בחופשת הקיץ בתפילה ובלימוד תורה. היינו מודל לכולל "יום השישי" ואנשי העמל, אשר יום זה היה יום חופשי עבורם, ניצלו זאת ללימוד. הקהילה שלנו הייתה הראשונה לכבד את

הרב יחיאל וסרמן צילום: אלבום משפחתי

הנשים הפעילות הן בהשתלבות בוועדות בית הכנסת והן במתן התואר "אשת חיל" של הקהילה בשמחת תורה, יחד עם חתני תורה ובראשית. במשך 35 שנה, הקהילה היתה לנו כמשפחה, חגגנו יחדיו שמחות וחלקנו גם ימי אבל וזיכרון, התפללנו ולמדנו בצוותא. החוויות המשותפות והנעימות צרובות בזיכרוננו, ואיתן אנו עוברים עתה לקהילה אחרת בגבעת שמואל.

רעייתי רינה, ילדינו ואנוכי, חשים שזכות גדולה נפלה בחלקנו להיות חלק מקהילה זו. אני מתפלל שתקוים בנו התפילה "תגיענו למחוז חפצנו לחיים לשמחה ולשלום ותשלח ברכה במעשי ידינו".

לחברי הקהילה הוותיקים והצעירים אני מאחל כי תשכילו למצוא את השילוב הראוי בין הדורות, לקחת את ניסיון המבוגרים מחד גיסא ואת היצירתיות והמרץ של הצעירים מאידך גיסא, ולדאוג יחדיו להמשכיות והצלחה של הקהילה, בדרכה הייחודית והמופלאה. ■

יום ירושלים/

המשך מעמ' 8 »

קום המדינה ועד לשחרור ירושלים. במרכז ההרצאה עמדה דמותו של אורי בן-ארי, שנולד בגרמניה בשם היינץ באנר, עלה ארצה לבדו בגיל 14 ב-1939, ובמלחמת הקוממיות כבש בראש גדוד הפורצים מחטיבת הראל את הכפר בית מחסיר, שממנו יצאו פשיטות רבות נגד שיירות משוריינים שניסו להגיע לירושלים. במלחמת ששת הימים היה בן-ארי מפקד חטיבת הראל המשוריינת שכבשה את השטח שמצפון לירושלים, ממעלה בית חורון ועד יריחו. "מלחמת העצמאות לא הסתיימה כל עוד יש מי שרוצה לסלקנו ולהשמידנו", היה המסר של בן-ארי גם באחרית ימיו. את סיפור חייו המרשים ניתן לקרוא בספרו **אחרי!** שיצא בהוצאת מעריב-הד ארצי. ■

תנחומים

● למשפ' שריד עם פטירת אם המשפחה, חברתנו ברכה שריד ● לגילה וקסלר ומשפחתה עם הירצחו של הרב איתמר בן גל הי"ד ● לגילה אלמגור עם פטירת אביה ● למשפ' פינקל עם פטירת אבי המשפחה, חברנו יצחק פינקל, ועם פטירת החתן שאול ● למיכאל טוכפלד עם פטירת אחיו ● לאורית ברנט עם פטירת סבתה ● לאביחי ולמשפ' ירום עם פטירת אבי המשפחה יוסי ירום

שהשמחה במעונם זר ברכות למזל טוב

ברכות להולדת נינים/ות ● למשפ' פינקל להולדת הנין ● למשפ' מרקוזה להולדת הנין ● למשפ' לקריץ להולדת הנינה ● למשפ' פרידמן להולדת הנינה **ברכות להולדת נכדים/ות** ● למשפ' נאור להולדת הנכד ● למשפ' נטוביץ להולדת הנכד **ברכות לנישואין** ● למשפ' פישלר לחתונת הנכד